

GIG
CYMRU
NHS
WALES

Iechyd Cyhoeddus
Cymru
Public Health
Wales

Canolfan Datblygu ac Arloesi
Gofal Sylfaenol a Chymunedol
Datblygu Gofal Sylfaenol yng Nghymru

Primary and Community Care
Development and Innovation Hub
Developing Primary Care in Wales

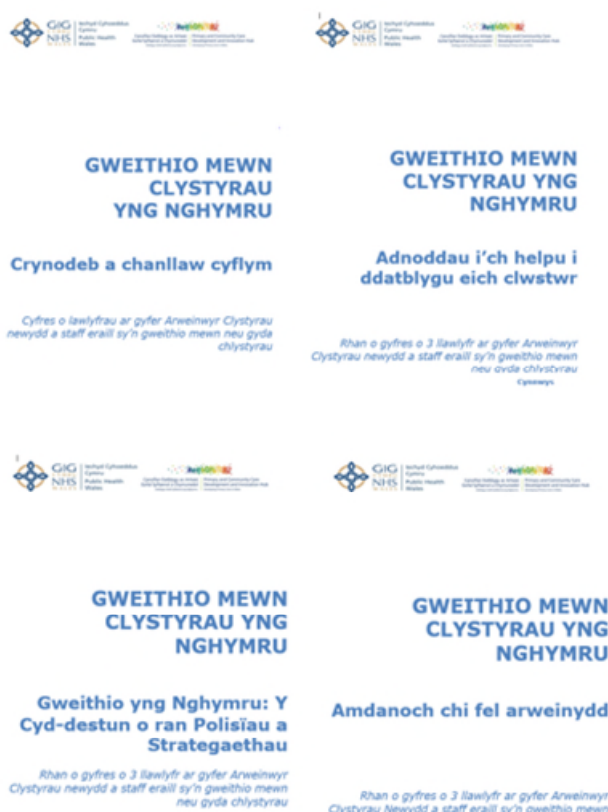
GWEITHIO MEWN CLYSTYRAU YNG NGHYMURU

Crynodeb a chanllaw cyflym

*Cyfres o lawlyfrau ar gyfer Arweinwyr Clystyrau
newydd a staff eraill sy'n gweithio mewn neu gyda
chlystyrau*

Cynhyrchwyd y gyfres hon o **Lawlyfrau ar Weithio Mewn Cystyrau yng Nghymru** gan Ganolfan Datblygu ac Arloesi Gofal Sylfaenol a Chymunedol Iechyd Cyhoeddus Cymru.

Mae'r llawlyfrau yn darparu cyngor ymarferol i'w ddefnyddio gan unrhyw un sy'n newydd i rôl arwain cystyrau neu sydd eisiau cynnwys gweithio mewn clwstwr fel rhan o'u gwaith. Bydd y syniadau a'r cyngor ynddynt yn sail i'ch gwaith clwstwr chi ac yn rhoi'r offer a'r technegau sylfaenol sydd eu hangen arnoch i weithio mewn neu gyda chlystyrau.

Er eu bod yn cael eu cyflwyno fel llawlyfrau ar wahân, maent wedi'u cynllunio i ategu ei gilydd a byddant yn fwyaf effeithiol o gael eu defnyddio gyda'i gilydd, gan roi syniadau, cyngor a chyfeiriadau at wybodaeth ac adnoddau ar gyfer creu'r amodau gorau ar gyfer gweithio mewn cystyrau a'u datblygu.

Mae'r **Crynodeb a'r canllaw cyflym** hwn a'r tri **llawlyfr** arall yn cynnwys hyperddolenni. Cliciwch ar y testun glas sydd wedi'i danlinellu am ragor o wybodaeth.

I lawrlwytho'r llawlyfrau ewch i adran [Adnoddau Gofal Sylfaenol Un](#).

Y llawlyfrau fel cyfres o adnoddau

Yn ogystal â'r **Crynodeb a'r canllaw cyflym** hwn, mae'r gyfres wedi'i threfnu'n dri llawlyfr gwahanol sy'n trafod themâu gwahanol.

Adnoddau i'ch helpu i ddatblygu eich clwstwr	
Gweithio mewn clwstwr	Offer, technegau ac adnoddau
Cyflwyniad i gefndir, strwythurau, awgrymiadau ar gyfer gweithio'n effeithiol mewn clwstwr a chyfeiriadau at rolau dylanwadol allweddol i'ch helpu gyda datblygiad clwstwr.	Casgliad o adnoddau i gynorthwyo eich gwaith clwstwr o reoli prosiect, ysgrifennu achosion busnes i lywodraethu gwybodaeth.

Gweithio yng Nghymru		
Y cyd-destun o ran polisïau a strategaethau yng Nghymru	Llywodraethu'r system iechyd a gofal	Darparwyr iechyd a gofal sylfaenol
Crynodebau o'r polisïau a'r strategaethau allweddol sy'n dylanwadu ar iechyd a llesiant yng Nghymru.	Yn cwmpasu strwythurau a chyfrifoldebau dros iechyd, llesiant a gofal yng Nghymru.	Manylion am yr hyn y gall darparwyr gwasanaethau iechyd a gofal sylfaenol ei gynnig yng Nghymru.

Amdanoch chi fel arweinydd		
Datblygiad personol	Dydych chi ddim ar eich pen eich hun	Datblygu a gweithio gyda'ch tîm
Yn trafod sgiliau arweinyddiaeth, dylanwadu, trafod a chyfathrebu.	Syniadau ar goetsio, mentora, cynorthwyo cyfoedion a rhwydweithio.	Awgrymiadau ar weithio mewn tîm, dewisiadau personoliaeth a sut mae eraill yn gweld y byd a delio â chydweithwyr anodd.

Mae pob llawlyfr yn cynnwys dolenni i ddeunydd darllen pellach neu gyfeiriadau at adnoddau eraill.

Oherwydd bod clystyrau yn aeddfedu ar wahanol gyflymder, gall y cynnwys a'r syniadau sydd yn y llawlyfrau hyn fod yn sylfaenol iawn neu'n uchelgeisiol i rai. Mae byrddau iechyd yn gweithredu mewn gwahanol ffyrdd, gyda gwahaniaethau yn eu ffyrdd o weithio a'r cymorth sydd ar gael i glystyrau.

Mae'r llawlyfrau hyn yn darparu adnodd cychwynnol 'defnyddiol' ac maent yn ategu unrhyw lawlyfrau y gellir eu cynhyrchu'n lleol.

Crynodeb o'r cynnwys

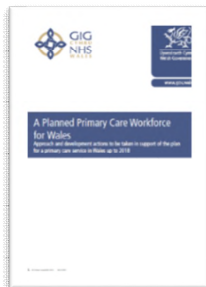
Adnoddau i'ch helpu i ddatblygu eich clwstwr
A: Gweithio mewn clwstwr
▪ Cefndir, diffiniad a strwythur clystyrau gofal sylfaenol
▪ Pwy yw pwy?
▪ Y Model Gofal Sylfaenol i Gymru
▪ Trefniadau llywodraethu clystyrau
▪ Cyllido
▪ Cyfarfodydd clwstwr
▪ Datblygu gwaith ehangach mewn clystyrau
▪ Cyflogi staff clystyrau a hawliau cyflogaeth
▪ Timau amlddisgyblaethol
▪ Presgripsiynwyr / presgripsiynu cymdeithasol
▪ Llywodraethu gwybodaeth
B: Offer, technegau ac adnoddau defnyddiol
▪ Defnyddio data i nodi angen
▪ Cynllunio'r Gweithlu
▪ Cynigion ac achosion busnes
▪ Gwaith prosiect
▪ Gwerthuso
▪ Gwellu Ansawdd
▪ Rhestr geirfa
Gweithio yng Nghymru: Y cyd-destun o ran polisiau a strategaethau
A: Y cyd-destun o ran polisiau a strategaethau yng Nghymru
B: Llywodraethu'r system iechyd a gofal
▪ Gweithio gyda Llywodraeth y DU
▪ Cynulliad Cenedlaethol Cymru
▪ Llywodraeth Cymru
▪ Byrddau Partneriaeth Lleol
▪ Byrddau Gwasanaethau Cyhoeddus
▪ GIG Cymru: Byrddau Iechyd ac Ymddiriedolaethau'r GIG
▪ Awdurdodau Lleol
▪ Cyrff arolygu a rheoleiddio
C: Darparwyr iechyd a gofal
▪ Darparwyr iechyd a gofal yng Nghymru
▪ Contractwyr annibynnol gofal sylfaenol
▪ Gwasanaethau y tu allan i oriau
▪ Ysbytai
▪ Ymddiriedolaethau GIG Cymru
▪ Gwasanaethau Iechyd Arbenigol Cymru
▪ Y trydydd sector
▪ Galw Iechyd Cymru
▪ Gwasanaethau gwybodaeth am iechyd a llesiant ar-lein
▪ Cynghorau Iechyd Cymuned
Amdanoch chi fel arweinydd
A: Datblygiad personol
▪ Arweinyddiaeth
▪ Ymgysylltu a chydweithio
▪ Rheoli newid
B: Dydych chi ddim ar eich pen eich hun
▪ Hyfforddi
▪ Mentora
▪ Rhwydweithiau
C: Datblygu a gweithio gyda'ch tîm
▪ Egwyddorion gwaith tîm
▪ Mathau o bersonoliaethau

Crynodeb o adnoddau

Mae crynodeb o'r adnoddau, a allai fod o ddiddordeb i chi neu a allai fod yn berthnasol i weithio mewn clystyrau, yn yr adran hon.

[Cymru Iachach](#) a gyhoeddwyd mewn ymateb i'r [Adolygiad Seneddol o Iechyd a Gofal Cymdeithasol yng Nghymru](#). Mae'n cyflwyno'r weledigaeth ar gyfer dull system gyfan o ymdrin ag iechyd a gofal cymdeithasol yn y dyfodol, drwy fodel sy'n canolbwyntio ar iechyd, llesiant ac atal salwch. Mae'r cynllun yn seiliedig ar y nod pedwarplyg, gwella iechyd a llesiant y boblogaeth; gwella ansawdd a hygyrchedd gwasanaethau iechyd a gofal cymdeithasol; cynyddu'r gwerth a gyflawnir gan iechyd a gofal cymdeithasol; a gweithlu iechyd a gofal cymdeithasol brwd a chynaliadwy.

Mae [Gweithlu Gofal Iechyd Sylfaenol wedi'i Gynllunio i Gymru](#) (2015) yn disgrifio'r camau gweithredu sydd eu hangen i ddatblygu'r gweithlu gofal sylfaenol yng Nghymru, er mwyn gwneud cynnydd gyda'r cynllun ar gyfer Gofal Sylfaenol. (Noder: daeth hyn i ben ym mis Mawrth 2018 ac mae'n cael ei ddisodli gan y Rhaglen Strategol ar gyfer Gofal Sylfaenol 2018).

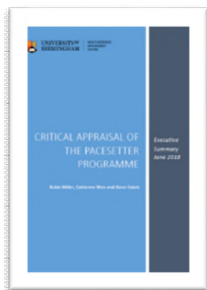
Component	Description	
	LEVEL 1	LEVEL 2
Information	Level 1: Information and Reporting This is the first stage of the information system, where data is collected and reported to the system. It is the foundation of the system and is essential for the system to function.	Level 2: Data Analysis and Reporting This is the second stage of the information system, where data is analysed and reported to the system. It is the foundation of the system and is essential for the system to function.
Information	Level 1: Information and Reporting This is the first stage of the information system, where data is collected and reported to the system. It is the foundation of the system and is essential for the system to function.	Level 2: Data Analysis and Reporting This is the second stage of the information system, where data is analysed and reported to the system. It is the foundation of the system and is essential for the system to function.

Offeryn hunanasesu clystyrau yn erbyn yr egwyddorion arfer da a nodir yn [Canllaw Arfer Da i Lywodraethu Clystyrau Gofal Sylfaenol Cyfrol 16](#) yw'r [matrics aeddfedrwydd clystyrau](#) (Saesneg yn unig)

Pecyn ar-lein ar gyfer rhannu arferion da, adnoddau a gwersi a ddysgwyd o bob rhan o Gymru yw'r [Compendiwm o Rolau a Modeli Newydd mewn Gofal Sylfaenol](#). Mae'r compendiwm yn cynnwys enghreifftiau o swydd-ddisgrifiadau, astudiaethau achos a chysylltiadau ar gyfer gwybodaeth bellach. (Noder: disgwyliad adnodd rhyngweithiol yn 2020).

Crynodeb o adnoddau

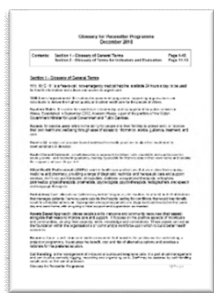
Mae'r [Gwerthusiad Beirniadol o'r Rhaglen Pennu Cyfeiriad: Crynodeb Gweithredol](#) (2018) yn disgrifio'r dulliau a ddefnyddiwyd a'r cwestiynau a holwyd i lywio'r gwerthusiad annibynnol. Cafwyd adroddiad ar ganfyddiadau allweddol a chwe galluogwr, a oedd yn rhoi cyfeiriad clir i ddyfodol llwyddiannus rhaglenni arloesol, gan gynnwys y rhaglenni ysgogi arloesi a phrosiectau unigol yn ogystal â goblygiadau trawsnewid gofal sylfaenol yn y dyfodol.

[Yn darparu](#) arweiniad drwy fformat cwestiynau cyffredin er mwyn cynorthwyo staff sy'n gweithio ar draws y clystyrau gofal sylfaenol i gael mynediad at wybodaeth cleifion a defnyddio'r wybodaeth honno.

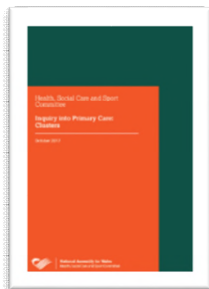

Mae'r ddogfen [FAQ: Guide to procurement for primary care cluster leads](#) yn darparu gwybodaeth am brosesau a throthwyon caffael GIG Cymru.

Mae'r [rhestr dermau](#) (Saesneg yn unig) yn darparu diffiniadau ac esboniadau byr o'r termau sy'n cael eu defnyddio'n rheolaidd yn GIG Cymru, ac maent yn cael eu cyflwyno mewn dwy adran:

- Adran 1 – Rhestr o dermau cyffredinol
- Adran 2 – Rhestr o dermau ar gyfer dangosyddion a gwerthusiadau

Roedd yr [Ymchwiliad i Ofal Sylfaenol: Clystyrau](#) (2017) yn ymchwilio ac yn adrodd ar y model gweithio mewn clystyrau o ran darparu gwasanaethau gwell i gleifion. Clywodd yr ymchwiliad dystiolaeth gan ystod eang o sefydliadau gofal iechyd, grwpiau proffesiynol a staff clinigol unigol. Daeth yr ymchwiliad i'r casgliad fod angen gwneud gwaith pellach er mwyn gwireddu'r uchelgeisiau ar gyfer newid systematig, sy'n cyflawni angen lleol. Gwnaed cyfres o 18 o argymhellion.

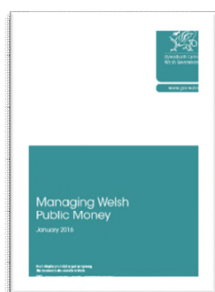
Crynodeb o adnoddau

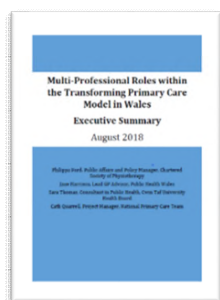
Offeryn ar-lein syml yw'r [Canllaw Cyflwyniadol i Werthuso](#) sy'n cefnogi dealltwriaeth o beth yw gwerthuso a pham mae'n bwysig. Mae'n darparu gwybodaeth sylfaenol, ac yn rhoi cyfarwyddyd ynghylch y dulliau a'r prosesau y gellir eu defnyddio ac yn atgyfeirio'r darllenwr at ganllawiau a chymorth pellach.

Mae'r [Fframwaith Ymddygiadau ar gyfer Arweinwyr](#) yn sail ar gyfer y gweithgarwch datblygu arweinwyr sydd wedi'u dylunio a'u datblygu gan Academi Cymru ar gyfer uwch arweinwyr a'r rhai sy'n anelu at rôl uwch arweinydd. Mae'n darparu fframwaith ar gyfer uwch arweinwyr, gan eu cynorthwyo i ddewis a datblygu ymddygiadau priodol yn barhaus.

Mae [Rheoli Arian Cyhoeddus Cymru](#) yn amlinellu'r prif egwyddorion ar gyfer rheoli adnoddau ar gyfer y sector cyhoeddus cyfan yng Nghymru. Mae'r ddogfen hon yn ceisio esbonio sut i drin cyllid cyhoeddus gydag uniondeb ac er budd y cyhoedd.

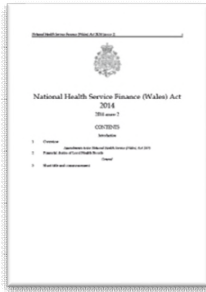

Mae'r [Modelau Amlbroffesiwn o fewn Model Trawsnewid Gofal Sylfaenol yng Nghymru](#) (2018) yn adrodd ar yr ymatebion i arolwg a gynlluniwyd i sefydlu potensial gwaith pellach gan dimau amlddisgyblaeth. Mae'r adroddiad yn nodi cyfleoedd ac yn gwneud argymhellion ar gyfer cefnogi'r broses o drawsnewid gofal sylfaenol a chymunedol.

Health in Wales	
Emergency Services	01606 600000
General Practice	01606 600000
Community Mental Health Teams	01606 600000
Primary Care	01606 600000
Secondary Care	01606 600000
Tertiary Care	01606 600000
Public Health	01606 600000
Healthcare Support	01606 600000
Healthcare Professionals	01606 600000
Healthcare Facilities	01606 600000
Healthcare Equipment	01606 600000
Healthcare Information	01606 600000
Healthcare Research	01606 600000
Healthcare Training	01606 600000
Healthcare Quality	01606 600000
Healthcare Safety	01606 600000
Healthcare Compliance	01606 600000
Healthcare Governance	01606 600000
Healthcare Finance	01606 600000
Healthcare HR	01606 600000
Healthcare IT	01606 600000
Healthcare Legal	01606 600000
Healthcare Ethics	01606 600000
Healthcare Policy	01606 600000
Healthcare Strategy	01606 600000
Healthcare Vision	01606 600000
Healthcare Mission	01606 600000
Healthcare Values	01606 600000
Healthcare Principles	01606 600000
Healthcare Standards	01606 600000
Healthcare Frameworks	01606 600000
Healthcare Models	01606 600000
Healthcare Approaches	01606 600000
Healthcare Methods	01606 600000
Healthcare Techniques	01606 600000
Healthcare Procedures	01606 600000
Healthcare Protocols	01606 600000
Healthcare Guidelines	01606 600000
Healthcare Best Practice	01606 600000
Healthcare Innovation	01606 600000
Healthcare Excellence	01606 600000
Healthcare Leadership	01606 600000
Healthcare Management	01606 600000
Healthcare Operations	01606 600000
Healthcare Logistics	01606 600000
Healthcare Supply Chain	01606 600000
Healthcare Procurement	01606 600000
Healthcare Finance	01606 600000
Healthcare HR	01606 600000
Healthcare IT	01606 600000
Healthcare Legal	01606 600000
Healthcare Ethics	01606 600000
Healthcare Policy	01606 600000
Healthcare Strategy	01606 600000
Healthcare Vision	01606 600000
Healthcare Mission	01606 600000
Healthcare Values	01606 600000
Healthcare Principles	01606 600000
Healthcare Standards	01606 600000
Healthcare Frameworks	01606 600000
Healthcare Models	01606 600000
Healthcare Approaches	01606 600000
Healthcare Methods	01606 600000
Healthcare Techniques	01606 600000
Healthcare Procedures	01606 600000
Healthcare Protocols	01606 600000
Healthcare Guidelines	01606 600000
Healthcare Best Practice	01606 600000
Healthcare Innovation	01606 600000
Healthcare Excellence	01606 600000
Healthcare Leadership	01606 600000
Healthcare Management	01606 600000
Healthcare Operations	01606 600000
Healthcare Logistics	01606 600000
Healthcare Supply Chain	01606 600000
Healthcare Procurement	01606 600000

Mae [cyfeiriadur ysbytai GIG Cymru](#) (Saesneg yn unig) yn darparu rhestr o bob ysbyty yng Nghymru, yn ogystal â rhestr o'r prif unedau damweiniau ac achosion brys, unedau bach damweiniau ac achosion brys ac unedau mân anafiadau.

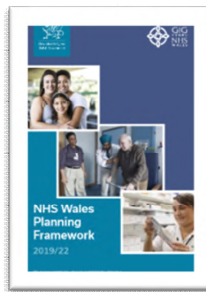
Crynodeb o adnoddau

Mae [Deddf Cyllid \(Cymru\) \(2014\)](#) yn ddeddfwriaeth sy'n ceisio targedu cyllid y GIG at y gwasanaethau a'r ymyriadau hynny sy'n darparu'r gwerth gorau am arian ac i wella'r canlyniadau iechyd i boblogaeth Cymru yn y tymor byr, y tymor canolig a'r hirdymor. Mae'n gwneud darpariaeth ar gyfer dyletswyddau ariannol byrddau iechyd yng Nghymru, er mwyn gwneud yn siŵr nad yw'r gwariant yn uwch na'r cyllid yn ystod cyfnod o dair blynedd.

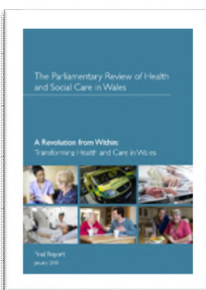
Mae [E-Lawlyfr Llywodraethu GIG Cymru](#) yn darparu cyngor ac arweiniad ar bob agwedd ar lywodraethu yn y GIG yng Nghymru.

Mae [Fframwaith Cynllunio GIG Cymru](#) yn cyflwyno'r egwyddorion a fydd yn ategu Cynlluniau Tymor Canolig Integredig, yn ogystal â darparu'r arweiniad angenrheidiol i rymuso sefydliadau'r GIG i gynhyrchu cynlluniau cymeradwy.

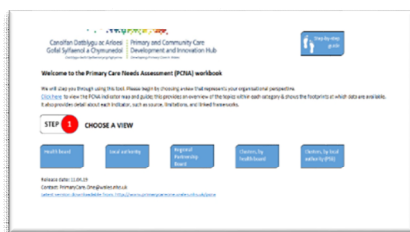

Amlinellodd [Ein Cynllun ar gyfer Gwasanaeth Gofal Sylfaenol yng Nghymru](#) (2014-2018) fodel cymdeithasol o iechyd, sy'n hyrwyddo llesiant corfforol, meddyliol a chymdeithasol. Ei nod oedd dod â sefydliadau, gwasanaethau a phobl berthnasol at ei gilydd i sicrhau bod achosion sylfaenol iechyd gwael yn cael sylw. Nodwyd pum maes blaenoriaeth er mwyn helpu sefydliadau i gynllunio eu dull gweithredu ar ofal sylfaenol: cynllunio gofal yn lleol, gwella mynediad ac ansawdd, mynediad cyfartal, gweithlu lleol medrus ac arweinyddiaeth gadarn.

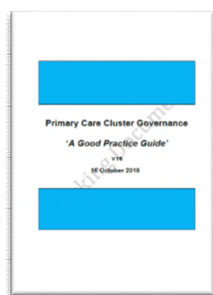

Mae [Adolygiad Seneddol o Iechyd a Gofal Cymdeithasol Cymru](#) yn disgrifio'r system iechyd a gofal yng Nghymru, fel yr oedd yn 2018. Mae'n disgrifio'r heriau sy'n wynebu GIG Cymru a'r weledigaeth y mae'n anelu at ei darparu gan y system ofal yng Nghymru. Roedd yn cynnig cyfres o argymhellion i Lywodraeth Cymru eu hystyried er mwyn cyflawni'r weledigaeth.

Crynodeb o adnoddau

Mae'r [offeryn asesu anghenion gofal sylfaenol](#) (Saesneg yn unig) yn cynorthwyo clystyrau i gynllunio camau gweithredu, yn seiliedig ar adolygiad o ddata ar anghenion lleol ac opsiynau gwella wedi'u llywio gan dystiolaeth.

Mae'r [Canllaw Arfer Da i Lywodraethu Clystyrau Cyfrol 16](#) (2016) yn cefnogi datblygu clystyrau gofal sylfaenol ar draws Cymru, drwy drefniadau llywodraethu da. Mae'r Canllaw yn cyflwyno'r egwyddorion arfer da ac mae wedi'i ategu gan gasgliad o atodiadau, [pecyn adnoddau](#) (Saesneg yn unig) sy'n darparu cyfres o becynnau cymorth a thempledi ac enghraifft o [fatrics aeddfedrwydd](#) (Saesneg yn unig) llywodraethu clystyrau ar gyfer hunanasesu clystyrau.

Wedi'i lansio ym mis Tachwedd 2017, mae [Gofal Sylfaenol Un](#) yn adnodd ar-lein ar gyfer Cymru gyfan i'r rhai sy'n gweithio neu sydd â diddordeb mewn clystyrau gofal sylfaenol. Ei fwriad yw hyrwyddo gwaith cydweithredol rhwng clystyrau gofal sylfaenol yng Nghymru a chefnogi datblygu clystyrau ar lefel genedlaethol, mae'r wefan yn darparu ffynonellau gwybodaeth sy'n benodol i glystyrau ac arweinwyr clystyrau ar hyd a lled Cymru, yn ogystal â'r gynulleidfa gofal sylfaenol a chymunedol ehangach.

Cafodd elfennau o'r Model Trawsnewid ar gyfer Gofal Sylfaenol a Chymunedol yng Nghymru eu cymeradwyo yng nghyfarfod Bwrdd Cenedlaethol Gofal Sylfaenol ym mis Mawrth 2018 ac mae wedi'i fabwysiadu gan Gyfarwyddwyr Gofal Sylfaenol a Chymunedol fel [Model Gofal Sylfaenol yng Nghymru](#). Mae byrddau iechyd yn gweithio i ddarparu'r Model

drwy eu Cynlluniau Tymor Canolig Integredig ac mewn cydweithrediad â'u Byrddau Partneriaeth Rhanbarthol. Mae'r Model yn parhau i ddatblygu yn nhermau dealltwriaeth a rennir o'i botensial ar draws Cymru ac, yn bwysicach, yn yr iaith a ddefnyddir i'w ddisgrifio.

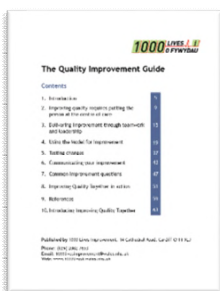

Mae [Ffyniant i bawb: y strategaeth genedlaethol](#) yn nodi sut y bydd yr ymrwymïadau yn [Symud Cymru Ymlaen](#) yn cael eu cyflawni, drwy uno ymdrechion y sector cyhoeddus cyfan yng Nghymru.

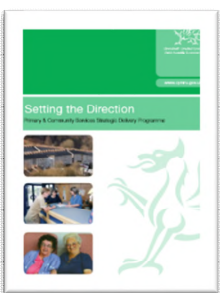
Crynodeb o adnoddau

Mae [Gofal Iechyd Darbodus](#) yn hyrwyddo pedair Egwyddor Ddarbodus: cyflawni iechyd a llesiant drwy gyd-gynhyrchu; gofalu am y rhai â'r angen iechyd mwyaf yn gyntaf; gwneud dim ond yr hyn sydd angen ei wneud a pheidio ag achosi niwed; lleihau amrywiadau amhriodol gan ddefnyddio arferion sy'n seiliedig ar dystiolaeth.

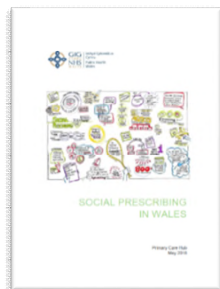
Mae'r [Canllawiau Gwell Ansawdd](#) a gyhoeddwyd gan 1000 o Fywydau a Mwy yn crynhoi'r hyn a ddysgwyd o bob rhan o Gymru ac ymhellach, er mwyn esbonio sut y gellir defnyddio cyfres syml o dechnegau i wella ansawdd gwasanaeth.

Mae [Gosod y Cyfeiriad – Rhaglen Gyflawni Strategol Llywodraeth Cymru ar gyfer Gwasanaethau Sylfaenol a Chymunedol](#) a gyhoeddwyd yn 2010, yn cyflwyno fframwaith ar gyfer cynorthwyo byrddau iechyd i ddatblygu a darparu gwasanaethau gofal cychwynnol a chymunedol gwell i'w poblogaethau lleol; yn arbennig yr unigolion hynny sy'n fregus, sy'n agored i niwed ac sydd ag anghenion gofal cymhleth.

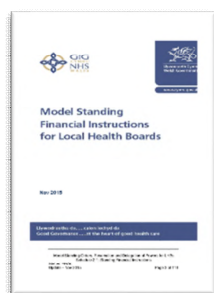
Mae [adroddiad yr arolwg o gyfeirio/brysbennu/ffôn yn gyntaf, Gorffennaf 2018](#) (Saesneg yn unig) yn cyflwyno canfyddiadau arolwg a gynlluniwyd i gael dealltwriaeth well o'r systemau a'r prosesau sy'n cael eu defnyddio i gyfeirio llif defnyddwyr gwasanaethau at wybodaeth, cyngor, asesiad a thriniaeth o fewn arferion y Gwasanaethau Meddygol Cyffredinol a chlystyrau yng Nghymru.

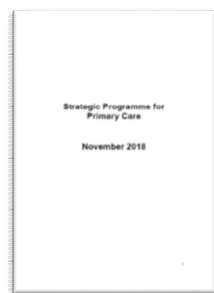
Mae'r ddogfen [Social Prescribing in Wales](#) (2018) yn cyflwyno'r cynnydd a wnaed ar ragnodi cymdeithasol yng Nghymru yn y ddwy flynedd flaenorol ac yn disgrifio'r trefniadau a roddwyd ar waith i ddatblygu'r gwaith hwn yn y dyfodol.

Daeth [Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant \(Cymru\)](#) i rym ym mis Ebrill 2016. Mae'n cynnwys 11 o adrannau ac mae'n darparu fframwaith cyfreithiol ar gyfer cyfreithiau gwasanaethau cymdeithasol. Mae'r Ddeddf yn cyflwyno dyletswyddau ar awdurdodau lleol, byrddau iechyd a Gweinidogion Cymru, sy'n eu gwneud yn atebol i hyrwyddo llesiant y rhai sydd angen gofal a chymorth, neu ofalwyr sydd angen cymorth yn eu gwaith.

Mae'n rhaid i fyrddau iechyd yng Nghymru gytuno ar [gyfarwyddiadau ariannol sefydlog](#) (Saesneg yn unig) ar gyfer rheoleiddio eu gweithredoedd ariannol a'u busnes. Wedi'u dylunio i gyflawni uniondeb, cywirdeb, darbodaeth, effeithlonrwydd, effeithiolrwydd a chynaliadwyedd wrth gynnal busnes, maent yn cyfleu gofynion ariannol statudol a gofynion ariannol Llywodraeth Cymru ar gyfer y GIG yng Nghymru yn arfer gweithredu o ddydd i ddydd.

Mae'r [Rhaglen Strategol ar gyfer Gofal Sylfaenol](#) 2018 yn cyflwyno'r rhaglen waith ar gyfer gofal sylfaenol drwy chwe ffrwd waith allweddol, mewn ymateb i *Cymru Iachach*. Mae'r rhaglen yn disgrifio parhad gwaith blaenorol, gan gydnabod yr angen am gyflymu ac ehangu'r gwaith ac mae'n nodi'r gwaith newydd sydd ei angen er mwyn gweithredu [Model Gofal Sylfaenol i Gymru](#) yn llawn.

Mae [Symud Cymru Ymlaen](#) 2017 yn disgrifio rhaglen 5 mlynedd ar gyfer llywodraethu, sy'n amlinellu'r ymrwymadau i greu Cymru unedig, gysylltiedig a chynaliadwy.

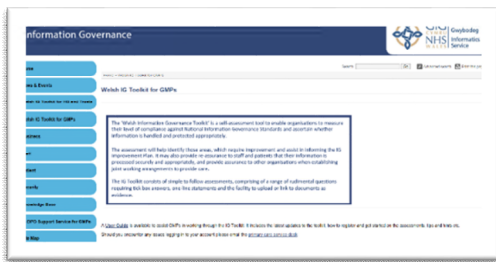

Mae [The Good Governance Pocket Guide to NHS Wales Boards](#) wedi'i ysgrifennu ar gyfer Byrddau GIG Cymru, ond mae hefyd yn darparu egwyddorion allweddol llywodraethu da a all helpu i wneud penderfyniadau da yn GIG Cymru.

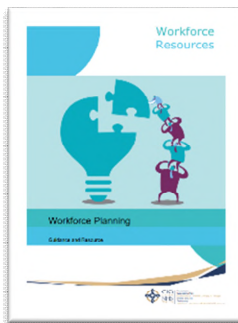
Crynodeb o adnoddau

Mae [Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol \(Cymru\)](#) 2015 yn ddeddfwriaeth sy'n ceisio gwella llesiant cymdeithasol, economaidd, amgylcheddol a diwylliannol Cymru. Mae'r Ddeddf hefyd yn darparu cyswllt allweddol i ddeddfwriaethau eraill yng Nghymru, gan gynnwys *Deddf Iechyd y Cyhoedd (Cymru)*, *y Ddeddf Cydraddoldeb*, *Deddf Cynllunio (Cymru)*, *Deddf Teithio Llesol (Cymru)*, *Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru)* a *Deddf Tai (Cymru)*.

Mae'r [pecyn cymorth llywodraethu gwybodaeth](#) (Saesneg yn unig) yn offeryn hunanasesu i alluogi sefydliadau i fesur i ba raddau maent yn cydymffurfio â Safonau Llywodraethu Gwybodaeth Cenedlaethol. Mae hefyd yn darparu gwybodaeth allweddol am sut i drin a diogelu gwybodaeth.

Wedi'i gyhoeddi ym mis Mehefin 2017, mae [Cynllunio'r Gweithlu. Canllawiau ac Adnoddau](#) yn darparu canllaw cam wrth gam ar gyfer cynllunio'r gweithlu yn GIG Cymru ac mae'n ystyried y dull o gynllunio'r gweithlu a gyflwynir yn Fframwaith Cynllunio GIG Cymru. Mae hefyd yn cynnwys rhai dolenni defnyddiol i'r rhai sy'n newydd i faes cynllunio a'r rhai mwy profiadol a chynllunwyr.

Mae'r gwaith o ddatblygu'r gyfres hon o lawlyfrau wedi bod yn broses ar y cyd. Hoffem ddiolch i bawb sydd wedi cyfrannu, ysgrifennu a darparu cyngor er mwn datblygu'r llawlyfrau.

Ymwadiad

Rydym wedi cymryd pob cam rhesymol i nodi'r ffynonellau gwybodaeth a syniadau. Os ydych yn credu bod unrhyw beth yn anghywir, os hoffech wneud sylw neu ddarparu mewnbwn i unrhyw ddiwygiadau o'r llawlyfr, cysylltwch â ni yn primarycare.one@wales.nhs.uk.